

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ח אב תשפ"א | דף היומי בבלי: סוכה כ | דף הכולל: סוכה ט.
דף היומי בהלכה: מסעיף י"ב עד סעיף י"ח.
מוסר: זכור למרים - מתחילת פרק ג' עד "ותדע".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק יג 'אמנם על כל פנים' עד פרק טו

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"אתה צריך ישיבה שאפשר לגדל שם מלפפונים ועגבניות" | מדוע נסער המשגיח זצ"ל משני הפעוטות שלמדו גמרא בחברותא? | שמעתי פלאפון מצלצל מתוך הפח" | 2198

על דא ועל הא

דמעות עמדו בעיני הבחור. "מדוע ראש הישיבה מציע לי ישיבות כאלו, אני השבתי על ישיבת חברון בירושלים?" השיב לו מרן זצ"ל: אתה צריך ישיבה במושב, שאפשר לגדל שם מלפפונים ועגבניות...

Yossi Zamir/Flash90

חכמת התוכחה

בשנות תש"ל ולמעלה, כמו בכל ישיבה, התפריט היומי של האוכל היה דל וכחוש (בישיבת פוניבז' לצעירים). אחד הבחורים מהבינוניים ומעלה, בחור נחמד, חשב לעצמו שהיות ומסביב לישיבה ישנן עצים לרוב ויער גדול של עצי אקליפטוס (בימים ההם) הוא יכנס לעומק היער, ישתול שם עגבניות ומלפפונים, יטפל בהם וכך יהיו לו מלפפונים לארוחת בוקר וערב וגם עגבניות. כנראה שאהב את המלאכה והייתה לו חדוות יצירה. וכך בסודי סודות נכנס פנימה ליער שתל את שתיליו והתקדם. הוא ועוד שני בחורים בלבד היו בסוד העניין ומלבדם איש לא ידע. דבר המלפפונים והעגבניות לא התפרסם בין הבחורים ולא גרם כל ענין ציבורי, ובמשך חודשים ארוכים, בהיותו בשיעור ג' היו לו עגבניות ומלפפונים פרטיים.

הגיע הזמן של הבחינות והרישום לישיבות גדולות. הבחור הועיד את עצמו ללכת ללימוד בישיבת חברון בירושלים, וכמנהג הבחורים, ראשית כל ניגש להתייעץ עם ראש הישיבה רב אהרן-ליב לשאול מה דעת ראש הישיבה בענין. אחרי השיעור, הוא יצא

הרחוב היה לפעמים ההזדמנות של מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל לשוחח עם בחורים ביחידות כשאין אוזן שומעת, כאשר הרב והתלמיד הולכים יחד לבדם ואז לפתע היה אומר לתלמיד את מה שצריך.

היה מקרה בבחור, שנודע לצוות כי הוא גונב כסף מבחורים חבריו לישיבה. המשגיח ניגש לרב אהרן-ליב וביקש ממנו האם יכול לטפל בעניין, זאת כיון שהבחור היה ניגש אליו לפעמים לשוחח ולהתייעץ.

ויהי היום. הבחור ליווה אותו ברחוב לכיוון ביתו, והפעם, כדי לשאול שאלה בלימוד. הם נותרו לבדם ללא מלווים נוספים, ואז פנה מרן זצ"ל לבחור: שמעתי שיש לך הרבה כסף, אני מעוניין להוציא כעת ספר איילת השחר, אולי אתה יכול לסייע לי. - שאל ולא המתין לתשובה... ומאז, נפסקו הגניבות לחלוטין.

ותוכחה נוספת שנאמרה ברחוב:

מִרְן הַמֵּתִין לוֹ בַּסְּבִלְנוֹת דּוּקָא לְרַגְעָה הַזֶּה, כִּאֲשֶׁר הוּא מִתְעַדָּה לְהַמְשִׁיךְ אֶת דְּרֹכּוֹ - בִּישִׁיבָה גְדוּלָה, וְהַעֲנִיק לוֹ תוֹכַחַה וְהַכּוֹנֵנָה עַל תְּפִקִּדּוֹ וְעַל הָאִפְשָׁרוּיּוֹת שֶׁלוֹ לְעֵתִיד, וְעַל עֵרֶךְ הַשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת שֶׁל בַּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא כְּדֹאֵי לְבַזְבוּ אוֹתָם. וְאִזְ סִיִּים וְאִמְרָה לּוֹ: "אַתָּה רוֹצֵה לְלַמֵּד בִּישִׁיבַת חֲבֵרוֹן בִּירוּשָׁלַיִם, בְּבִקְשָׁה, תּוֹכַל לְהַצְלִיחַ שָׁם", הוֹשִׁיט לוֹ יָד לְבִרְכָה הַצְּלָחָה. וְאִכֵּן הַבַּחוּר הֵלֵךְ לְלַמֵּד בִּירוּשָׁלַיִם, גָּדֵל וְעָשָׂה פְּרִי, עִם חוֹשׁ הַיְצִירָה שֶׁלוֹ.

הִיא תִּלְמִיד שְׁלִיּוּהָ אֶת רַב אַהֲרֹן-לֵיב מֵה'יִשְׂבָּה קֶטְנָה' לְבֵיתוֹ לְדוֹן עִם הָרַב בְּדַבְרִים שְׁנֵאֵמְרוּ בְּשִׁיעוּר. הִלָּה שׁוֹמֵר בְּאוֹצְרוֹתָיו חִידוּשֵׁי תוֹרָה לְרוֹב, אֲךָ בְּאַמְתַּחְתּוֹ גַּם אִפִּיזוֹדוֹת מַעֲנִינּוֹת חֲרִיפּוֹת שֶׁנִּקְלְעוּ בְּדַרְכָּם.

הִיא זֶה בְּאֵדָר שְׁנַת תִּשְׁנ"ב, הִלְכְּתִי עִמּוֹ בְּרַח' חוֹזֵן אִישׁ (בִּיּוֹם גְּשׁוּם), נִיגַשׁ אֵלָיו אָדָם וְהוֹדִיעַ עַל מוֹת מִנְחָם בְּגִין. אִמְרָה לִי: "כִּמָּה טוֹב לִי עִם הַמְטָרִיָּה שְׁלִי... הוּא (בְּגִין) הַתְּגוֹרֵר אֶתִּי בַּחֲצָר אַחַת בְּבִרְסִיק, תְּמִיד עֵבֵד וְלַחֵם כְּדִי לְהַצְלִיחַ, מָה יֵצֵא לוֹ מִזֶּה... הַקֶּב"ה זִיכָה אוֹתִי לְחַיּוֹת בְּשִׁלּוּהָ, וְאֲפִי פַעַם לֹא חָסַר לִי כְּלוּם". הַמְשַׁפֵּט הַזֶּה נֹאמֵר מִפּוֹ בְּקוֹל וּבְשִׂמְחָה, כִּמִּי שֹׁאֵמֵר אֶת דְּבָרֵי דוֹד הַמֶּלֶךְ ע"ה "כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבּוּ ... נַעַר הֵייתִי גַם זִקְנָתִי וְלֹא רָאִיתִי צְדִיק נֶעְזָב" - כִּמָּה טוֹב וְנֹעִים לִי בְּעוֹלָם הַזֶּה!

(מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר 'הַכִּימָא דִּיהוּדָא' הַעוֹמֵד אִי"ה לְרֵאוֹת אוֹר בְּקִרְוֵב)

אַחֲרָיו בַּעַת שֶׁהֵלֵךְ לְרַחוּב לְכִיוּן הַבַּיִת שֶׁלוֹ, נִיגַשׁ אֵלָיו בִּירְאָתָה הַכְּבוֹד' הַיְדוּעָה שֶׁהֵייתָה לְבַחוּרִים וְשָׁאֵל: "הֵיכֵן מִקּוֹמִי? לֹאֵן אֲנִי צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ בִּישִׁיבָה גְדוּלָה?"

רַב אַהֲרֹן-לֵיב אִמְרָה לּוֹ: אַתָּה צָרִיךְ לְלַכֵּת לִישִׁיבָה פְּלוֹנִית בִּישׁוּב פְּלוֹנִי בְּצִפּוֹן (יִשְׂבָּה שֶׁלֹּא הַתְּאִימָה לוֹ כְּלָל). הַבַּחוּר הָרִים גְּבָה וְתַמָּה, הִלָּה בִּישִׁיבָה הַזֶּה יֵשׁ בַּחוּרִים שֹׁאֵינָם בְּרַמָּה שֶׁלוֹ, וְלִכְאוּרָה הִיא לֹא יִשְׂבָּה בְּשִׁבְלִי.

טוֹב, אִזְ אוֹלֵי תֵלֶךְ לִישִׁיבָה פְּלוֹנִית - הַצִּיעַ לוֹ וְנִקֵּב בְּשֵׁמָה שֶׁל יִשְׂבָּה בְּפִאתֵי הָעִיר פֶּתַח תְּקוּהָ.

הַבַּחוּר שׁוֹב הָרִים גְּבָה. זֶה הֵייתָה יִשְׂבָּה חֲלָשָׁה בִּיחַס לְמַעֲמָדוֹ. טוֹב, אִזְ אוֹלֵי כְּדֹאֵי בִּישִׁיבָה בְּמוֹשָׁב בֵּית מֵאִיר, יִשְׁנֵה יִשְׂבָּה שֶׁל הָרַב - - -

הַבַּחוּר כָּבֵד הַתְּבַלְבֵּל לְגַמְרִי, דְּמַעוֹת עֵמְדוֹ לְפָרוֹץ מַעֲיָנִי, וְהוּא שָׁאֵל: מָה כָּל הַיִּשְׂבּוֹת הַלָּלוּ שִׁיכּוֹת אֵלָי, וְמָה הַמְכַנֵּה הַמְשׁוֹתֶף בֵּין שְׁלוֹשֵׁת הַיִּשְׂבּוֹת שֶׁרָאֵשׁ הַיִּשְׂבָּה מַצִּיעַ לִי, אִין בְּהֵם בְּכָלֵל חוֹט הַמַּחְבֵּר, כָּל אַחַת מֵהֵן יֵשׁ לָהּ בַּעִיָּה אַחֲרַת, וְאֲנִי חֲשַׁבְתִּי בְּתַחִילָה עַל יִשְׂבַּת חֲבֵרוֹן בִּירוּשָׁלַיִם...

אִמְרָה לּוֹ רַב אַהֲרֹן-לֵיב: אַתָּה צָרִיךְ יִשְׂבָּה בְּמוֹשָׁב, שֹׁאִפְשֵׁר גַּם לְגַדֵּל שָׁם מְלַפְפוֹנִים וְעַגְבָּנוֹת...

הַבַּחוּר כִּמְעַט הַתְּעַלֵּף מֵהַהֵלֶם שֶׁהִדֵּף אוֹתוֹ. שְׁתִּיקָה אֲרוּכָה עֵמְדָה בַּחֲלָל. וְאִזְ אִמְרָה לּוֹ: זֶה מִצּוּהָ לְעַשֵּׂר מְלַפְפוֹנִים עִם בְּרַכָּה, זֶה דְּבַר נַחֲמָד לְהַשִּׁיג אוֹכֵל כְּשֹׁאִין אוֹכֵל בִּישִׂיבָה, אֲבָל בַּחוּר כְּמוֹךְ צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁהוּא לֹא בָּא לִישְׂבָּה כְּדִי לְגַדֵּל יְרֻקוֹת...

הסיפור היומי

הַחֲלַטְתִּי לֹא לְהַתְּעַקֵּשׁ. נִכְנַסְתִּי וְעִצְרַתִּי אֶת הָרֶכֶב לִיד הַפַּח הַגְּדוֹל, מִשָּׁם צַעַדְתִּי פְּנִימָה וְלִקְחַתִּי אֶת אֲרָגוֹ הַיְרֻקוֹת שֶׁשְׁכַּחְנוּ. כִּשְׁחֲזַרְתִּי אוֹמַרְתָּ לִי אֲשֶׁרִי: "שְׁמַעְתִּי פְּלֶאפּוֹן מְצַלְצֵל מִתּוֹךְ הַפַּח"...

הִיא קֶשָׁה. כָּבֵד הֵייתִי מִמֶּשׁ בִּיצִיאָה מֵהַכֶּפֶר, וּפְתָאוּם מִבְּקָשִׁים מִמֵּנִי לְעִשׂוֹת רוּרָס. חֲזַרְתִּי לְכַפֵּר, לְבֵית הַמְשַׁפְּחָה שֹׁאֲצָלָה הִיא הַפְּלֶאפּוֹן הַשְּׁכוּחַ, לְקַחְתִּי אֶת הַפְּלֶאפּוֹן, וְאִזְ הַרְבֵּנִית שְׁלִי נִזְכַּרְתָּ וְאוֹמַרְתָּ: "שְׁכַחְנוּ שָׁם, בְּדִירָה, יְרֻקוֹת וּפִירוֹת מְצוּיָנִים. תְּפוּחִים, סֶלֶק וְגוֹזֵר".

אִמְרַתִּי לָהּ: עוֹד מַעַט נִגִיעַ לְבֵית שֶׁמֶשׁ, וְשָׁם נִרְאָה לִיד הַפַּחִים אֶת הַיְרֻקוֹת שֶׁאֲנִישִׁים קִיבְּלוּ מִקְמַחָא דְּפַסְחָא וְלֹא הַשְׁתַּלְטוּ עֲלֵיהֶם. אִם יַחֲסֵר לָךְ, אֲנִי בְּטוּחַ שֶׁיְהִיָּה מֵאִיפָה לְקַחְתָּ... אֲבָל הִיא אִמְרָה שֶׁזוֹ סַחּוּרָה טוֹבָה, וּמִמֶּשׁ בַּל תִּשְׁחִית לְהַשְׁאִירָה כֹּאֵן. הִיא מִתְכוּוֹנֶת לְסַחּוּט אֶת הַפִּירוֹת וְהַיְרֻקוֹת הָאֵלּוּ וְלִיצוֹר מֵהֶם שִׁיקוּי מַחֲזֵק וּמַחֲסֵן.

רִאִיתִי שֶׁזֶה מִמֶּשׁ חָשׁוּב לָהּ, וְהַחֲלַטְתִּי שֶׁלֹּא לְהִיּוֹת עַקְשָׁן. נִסְעַתִּי לְכִיוּן הָאֲכַסְנִיָּה שֶׁל מִילָר, וּבְגַלְלָה הַעוֹמֵס בְּרֶכֶב לֹא יִכּוֹלְתִּי

מִסְפָּר שְׁמוּאֵל מֵאִיר אֲנִשִּׁין מִבֵּית שֶׁמֶשׁ: אֶת כָּל יְמֵי הַפַּסַּח שֶׁעָבַר עֲלֵינוּ לְטוֹבָה חֲגַגְנוּ בְּמִירוֹן, סְמוּךְ וְנִרְאָה לְקַבֵּר הַרְשָׁב"י, בְּאֲכַסְנִיָּה שֶׁל מִשְׁפַּחַת מִילָר. בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִי שֶׁל פַּסַּח אֲרִזְנוֹ אֶת כָּל הַחֲפָצִים שֶׁלָּנוּ, וְהַעֲמַסְנוּ אוֹתָם עַל הָרֶכֶב שְׁלִי. אֶת הַיְלָדִים שֶׁלַחְתִּי הַבַּיִתָּה בְּאוֹטוֹבוּס, וּמִכִּיוּן שֶׁהַמְּפַתַּח שֶׁל הַבַּיִת הִיא אֲצִלִּי, מִיְהִרְתִּי לְצַאֲתָה אַחֲרֵיהֶם, כְּדִי שֶׁהֵם לֹא יִישְׂאָרוּ תְּקוּעִים מִחוּץ לְבֵיתִי.

מִלֵּאכַת הָאֲרִיזָה הַגִּיעָה לְסִיּוּמָה, עִשִׂיתִי אֶת דְּרֹכֵי בְּמִשְׁעוּלֵי הַכֶּפֶר, וּמִמֶּשׁ בִּיצִיאָה אֲנִי מִקְּבֵל טֶלְפוֹן מֵאַחַת הַמְשַׁפְּחוֹת שֶׁמִּתְגוֹרְרוֹת בְּמִירוֹן. הֵם שִׁמְעוּ שֶׁעֲדִיין לֹא יֵצְאֵתִי מִמִּירוֹן, וְהֵם מִבְּקָשִׁים טוֹבָה גְדוּלָה: הַחֲתָן שֶׁלָּהֶם, שֶׁגַר בְּבֵית שֶׁמֶשׁ, הִיא אֲצֵלֶם בַּחַג וְכַעַת שְׁכַח אֶת הַפְּלֶאפּוֹן שֶׁלוֹ, אִזְ אֲנֵא, אִם אֲנַחְנוּ יִכּוֹלִים לְעַבּוֹר דְּרַכָּם וְלִקְחַת אֶת הַפְּלֶאפּוֹן.

לְרַגַע לֹא חֲשַׁבְתִּי שֶׁלֹּא לְעִשׂוֹת אֶת הַטוֹבָה הַזֹּאת, אֲבָל זֶה

היינו בהלם. כל הסיבה שבגללה נעמדנו ליד הפת, הייתה כי חזרנו לקחת פלאפון לשכן שגר בבית שמש. רק כששוב הגענו לכפר עלה זיכרון הארגז, וכמה טוב שנוהרתי מעקשנות וזרמתי עם כל המהלכים האחרונים שהקב"ה סובב לנו, עד שנעמדנו ליד הפח בדיוק בשעה שהפלאפון צלצל.

הפלאפון ניצל, וברשימת השיחות האחרונות הופיעה שיחה בודדת, מאת אחות של אשתי. במשך כל השעות ממוצאי החג לא נכנסה שום שיחה. השיחה היחידה שנכנסה הייתה באותן דקות שבהן חיכתה לי אשתי ליד הפח!

הדיוק הזה ריגש אותנו, ושוב ראינו איך מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה.

(גיליון 'השגחה פרטית')

לנסוע ברוורס. אמרתי לאשתי שאני מחנה את הרכב מחוץ למתחם, והולך להביא את הארגז. היא לא הייתה מרוצה מהרעיון: "למה לסחוב כל הדרך ארגז כבד? בבקשה תיכנס למתחם".

שוב אני מחליט שלא להיות עקשן, ועושה פשרה. נכנס למתחם ונעצר ליד הפח הגדול. משם אני יוצא לאכסניה ולוקח את הארגז המיותם של הפירות והירקות, להצילו מרדת שחת.

כשאני חוזר, אומרת לי אשתי: "שמעתי את הפלאפון מצלצל, חיפשתי אותו בתוך הרכב ולא מצאתי אותו. אני חושבת שהוא כאן, בפח הגדול שליידנו".

הרעיון היה נראה לי הזוי, אבל היא ביקשה שאתקשר לפלאפון שלה כדי לבדוק זאת. התקשרתי ואכן, קול מנגינה עולה מן הפח. בחיפוש קל מצאנו אותו, פלאפון יקר וחדש שנקנה ממש לאחרונה.

בין הזמנים

אחי ניגש לאבא ושטח את מבוקשו. אבא לא הגיב בשלילה. זהנה, בערב שלפני הטיול, ניגש אבא אל אחי, ואמר לו: "האם אנפת לך שגם אני אצטרף לטיול שלכם?" - אחי היה המום מעצם השאלה...

לשמור על הילדים, פירושו להיות יחד איתם

הארוכה, לא הכביד רבה של הרצליה על הצעירים בדברי תורה כבדים, אלא שוחח בענייני אמונה ויראת שמים. יום הטיול עבר בהנאה מרובה.

עד כאן הסיפור. ומה למדתי מכאן? - אומר מרביץ-התורה הוותיק למשפחת יעקובוביץ: למדתי שצריך לחשוב אלף פעם אם לומר 'לא' בעניינים אלה.

ולקח נוסף: היה זה בתקופה של לפני עשרות שנים, כשהחינוך היה בשיאו, ולא נכרו בו עדיין ה'בעיות' של ימינו. למרות זאת הוא-עצמו הצטרף לטיול, כדי להשגיח על בנו באותו יום. במלים אחרות: הוא ויתר על כל סדר-יומו העמוס, את כל הפגישות שנקבעו לו כבר ביום זה, ויצא עם הבן. הוא הרגיש את גודל-האחריות החינוכית הרובצת עליו, כאביו של הבן, והטריח את עצמו לנסוע איתו בצוותא, תוך שהוא מתחשב בעובדה שמדובר בבחורים צעירים ויוצר אווירה נהדרת ומשוחזרת.

פעמים רבות נכתב כאן על העוול הגדול שנעשה לילדים, המופקרים על ידי הוריהם בימי החופשות, ואם ההורים אינם משקיעים בהם זמן, אזי הם יוצאים לרחוב, אל ה'חברים' המצויים שם, וכל מילה מיותרת... אם פעם עוד היה צריך לשכנע את ההורים באשר לסכנותיו של הרחוב בן-ימינו, גם בריכוזי האוכלוסייה החרדית, היום, כך נראה, אין כל צורך בכך. מי שלא רואה את הנזקים, נזקי-העד, הנגרמים לילדים המבלים את זמנם ברחוב, יותר גרוע מעוור.

לשמור על הילדים, פירושו להיות יחד איתם. זו 'העצה

שח הגר"י זילברשטיין שליט"א: התלבטויות תמידיות תוקפות את ההורים בימי החופשה, והן נסובות בענין ה'לאווים' שיש לומר לילדים, כמה יש להתעקש בתקופתנו על דברים הנראים לנו כבלתי-חינוכיים; האם בדור שלנו אפשר בכלל לומר לא; ואם כן - על מה?

יש בחורים המעוניינים לצאת לטיול, עם או בלי חברים נוספים, וההורים אינם יודעים האם למונעם מכך; וכי"ב שאלות סבוכות, שאין עליהן אף פעם תשובה ברורה, שחור ולבן.

אחד מבניו של הגר"י יעקובוביץ זצ"ל, המכהן מזה שנים כמרביץ תורה חשוב באחת הישיבות המפורסמות, סיפר לנו שלפני כיוכל שנים ביקש אחד מאחיו לצאת לטיול בבין הזמנים, עם חבר שהיה לו רשיון-נהיגה. כיון שבזמנו לא היו עושים טיולים ארוכים, המדובר היה בטיול ליום אחד בלבד לדרום הארץ, לאזור ים המלח.

אחי ניגש לאבא ושטח את מבוקשו. אבא לא הגיב בשלילה. זהנה, בערב שלפני הטיול, ניגש אבא אל אחי, ואמר לו: 'האם אנפת לך שגם אני אצטרף לטיול שלכם?' - האח היה המום מעצם השאלה. הוא לא התכוון לכך. לא נפשית ולא מעשית. הוא מתקשר אל החבר בעל-הרשיון, והלה דווקא התלהב מאוד.

יצאו אפוא לטיול זה; האבא, הבן והחבר, ובסופו של דבר הצטרף בן נוסף של משפחת יעקובוביץ. הטיול שהיה אמור להיות לאזור ים המלח, עד 'עין עבדת', החל בנסיעה לכותל המערבי, שם התפללו כולם, ורק אז יצאו לכיוון הדרום. במשך כל הנסיעה

חוויות רוחניות כשהן משולבות בהוצאת כל המרץ הטבעי שלו. האמינו לנו; אל תחשבו פעמיים. אם רק תהיה אפשרות, והסגר לא יסגור בעדנו, צאו, צאו, צאו, יחד עם הילדים. וסתם הערה: כדי לצאת עם הילדים, אין צורך ברכב משפחתי. וברוב המקרים, גם לא באוטובוס. לא צריך לנסוע ולנדוד למקומות רחוקים, לא לצפון ולא לדרום; מרחבי-הטבע סמוכים לבני ברק במרחקי-הליכה של דקות ספורות. צריכים רק להבין, ולהפנים, עד כמה זה חשוב, ותועלתו. משנבין זאת, נעשה את זה בקלות ובחשק.

(קול ברמה - מתוך ספר חדש העומד אי"ה לראות אור בקרוב משיחותיו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

החינוכית' שכולם יסכימו איתה! כל המומחים וכל המייעצים למיניהם, יודו שהכל מתחיל ונגמר בשאלה האם ההורים מוכנים להקצות מזמנם לילדיהם, או לא. ואם בכל השנה כך, בימי החופשות על אחת כמה וכמה, וקל-וחומר בתקופת הקורונה כשהרבה מהיסודות מתערערים.

ההרגשה בבית צריכה להיות שבמקום שהבן ירצה להעביר את זמנו לריק עם ילדי הרחוב, הוא ירצה לצאת עם אביו! האבא הוא היחיד שבכוחו לפיק את הבן מלחצי-התקופה, ובד-בבד גם ללמוד איתו בצוותא, ליד המעיין... בדרך לדרום... זו חלק מעבודת החינוך שלנו בדור זה. להעניק לילד, ובמיוחד בימי החופשות,

יהלומים מגדולי ישראל

היה זה ביום שישי ערש"ק, כאשר קבוצת החוקרים יחד עם היהודי בעלי הבנק, הגיעו לאותה עיירה והשתכנו בבית מלון מקומי. הם רצו תיכף להתחיל במלאכתם. ברם, כאן נכונה להם אכזבה קשה...

משמירת שבת לא מפסידים - המעשה שסיפר מרן ה'חפץ חיים' ז"ע

השוטרים אספו את כל הממצאים והנתונים מזירת השוד, גבו עדויות ערכו חקירות, והבטיחו לבדוק את הנושא... הנגיד דגן שכבר הספיק להכיר את רשויות החוק, ואת הלכי הרוח שבמשטרה... הבין היטב שאין ראוי 'לסמוך' במקרה שכזה על עבודתה של המשטרה, שאין לה שום אינטרס לסייע לבנק יהודי... ובהעדר פרוטקציה מיוחדת בחלונות הגבוהים, או הוראה ישירה מגבוה, שום דבר לא יזוז... לפיכך שכר 'חברת חקירות' פרטית, חברה מפורסמת שהוקמה בברלין על ידי מומחים בעלי שם עם ניסיון עשיר, שכבר הצליחו לפענח פרשיות עלומות רבות. ובעבור שכר גבוה הכניסו את עצמם כמה חוקרים גדולים עם עוזריהם אל נבכי שוד בנק ענק שכזה, בניסיון לעלות על עקבות השודדים הנאלחים.

מתחילה קיימו החוקרים כמה ישיבות בשטח, ישבו עם מנהל הבנק במשרדו, תיחקרו את כל עובדי הסניף הגדול, בדקו את כל מבואות הבנק סביב סביב, ואת כל האפשרויות הקיימות למילוט הגנבים לאחר ביצוע השוד. בתום שלב החקירות העמוקות ולימוד הנושא היטב, הגיעו החוקרים למסקנה שהגנבים ביחד עם תכולת הכספת ככל הנראה עזבו כבר את ברלין. ההשערה היתה שכנראה חוששים הגנבים להישאר ברחבי ברלין עם כל הרכוש, מפחד המשטרה שבוודאי תרדוף ותחפש אחריהם בכל מקום. לפיכך הנחת העבודה היתה שחבורת השודדים מסתתרת באחת העיירות הקטנות הסמוכות לברלין, ומשתייכות לעיר המחוז ברלין רבת, שכן לעיר רחוקה יותר הם לבטח לא הספיקו עדיין להפליג, וכנראה מתחבאים בעיירה קטנה סמוכה ומחכים

סיפר רבינו מרן החפץ חיים זצוק"ל על מעשה אחד שהתרחש בזמנו: בעיר ברלין בירת גרמניה התגורר איש יהודי ירא ושלם שזכה לשני שולחנות, מלבד היותו בר אוריין יודע ספר היה בבעלותו בנק גדול שחלש על פני עשרות סניפים בכל רחבי גרמניה ומחוצה לה, בעיר ברלין עצמה היו לו חמישה סניפי בנק גדולים בפרברי העיר הענקית.

בוקר אחד בהגיע בעל הבית כדרכו עם שחר לפתוח את הסניף המרכזי הגדול, מצא לתדהמתו את הכספת של הבנק מרוקנת לגמרי! היתה זו אחת הכספות השמורות ביותר מכל סניפי הבנק, בתוכה היו אצורים מטילי זהב יקרים, יהלומים ומרגליות נדירות, ואף כסף רב של 'פרנקים' מזומנים. כנראה ידעו הגנבים היטב את מה שהם מחפשים... בסך הכל הגיע שווי תכולת אותה כספת לכמה עשרות מיליונים, טבין ותקילין ותקילין!

התדהמה היתה עצומה, כיצד הצליחו הגנבים לחדור אל הבנק השמור ביותר ונעול עם כמה בריחים איתנים ובמנעולי פלדה. ויתרה מזו איך הצליחו 'לפרוץ' את אותה כספת, הנעולה היטב היטב ומפתחותיה מצויים בידי מספר אנשים יחידים בלבד. ברור היה שמדובר בשודדי בנקים מנוסים ומומחים שערכו אימונים רבים לקראת פריצה זו, למדו היטב את 'תנאי השטח', וביצעו את מלאכתם הנלוזה בלא להשאיר שום עקבות...

מתחילה ניסה מנהל הבנק ההמום בעזרת שאר המנהלים והשומרים 'לגלות' בעצמו את זהות השודדים, אך העלה חרס בידו. הוא נאלץ אפוא לערב את משטרת ברלין בנידון, והיא אכן הגיעה עד מהרה עם כמה מפקדים וכוחות בילוש מתוגברים.

עד יעבור זעם כדי להמשיך בדרכם.

לאחר מבחן מעמיק של אפשרויות היציאה השונות מן העיר ברלין הגדולה, נמצאו כמה עיירות קטנות סמוכות שיכולים השודדים להסתתר בהן. חברת החקירות לא התעצלה, ותיכף יצאו כמה חוקרים עם עוזריהם לכיוון אחת העיירות העיירות ברדיפה אחר הגנבים.

היה זה ביום השישי ערב שבת קודש, כאשר הקבוצה כולה ביחד עם בעל הבנק היהודי הדגול הגיעו אל אותה עיירה, שם השתכנו בבית מלון מקומי ורצו תיכף להתחיל במלאכתם. ברם, כאן נכונה להם אכזבה קשה. כשראה היהודי שמחוגי השעון מראים על השבת הקדושה המתקרבת בצעדי ענק, ובתוך זמן מועט פורשת השבת את כנפיה על פני היקום, הודיע לחוקרים ועוזריהם שמחמת יהדותו נאלץ הוא להפסיק את כל העבודה ביום השבת, ובהיות שהם כולם עובדים בשכירותו, דורש הוא במפגיע 'לעצור' את כל העבודה ביום השבת! נמתין כאן במלון עד צאת השבת, הודיע היהודי, שכאמור יראתו קדמה לחכמתו, בינתיים תוכלו לנוח ולצבור כוחות רעננים, ועם צאת השבת נמשיך מייד בעבודתנו ביתר שאת!

מתחילה לא הסכימו החוקרים בשום אופן להפסיק את עבודתם, הם טענו שבהמתנה של יממה שלמה בלא שום התקדמות הן בכיוון החקירה והן בבילוש עלולים הם להפסיד את כל המערכה כולה. שכן אלו הגנבים אינם 'חשודים' על שמירת השבת... והם בוודאי ינצלו את היום הארוך הזה כדי לברוח מן העיירה ולהמשיך בדרכם הרחק הרחק, ואולי אף ינסו להבריח את גבולות גרמניה וכיצד יוכלו לתופשם מבעוד מועד. אך היהודי דן התגלה כ'עקשן' לא קל, העומד על עמדותיו ועל יהדותו בתוקף. הוא סירב בנחרצות להמשיך העבודות בשבת, יהיה מה שיהיה, ואף הוסיף לשגר לחברה איום דק, שבאם תימשך העבודה ביום השבת הרי הם מפוטרים לאלתר, ואינו רוצה להמשיך עמהם כלל. בלית ברירה נאלצו כל החוקרים והפועלים הגויים כולם להשבית את כל מלאכתם, הם נחו להנאתם ונהפכו לשבת אחת לחברה שומרת שבת... ואילו היהודי החשוב השתדל לשכוח מכל צרתו, הוא הכניס את עצמו במשך כל השבת בתורה ובתפילה, ובשאר מצוותיה של שבת מלכתא, והשתדל שלא לחשוב ושלא להרהר בעסקים של חול ביום השבת. כענין שדרשו במכילתא פרשת יתרו (מסכתא דבחדש פרשה ז): "ששת ימים תעבוד

ועשית כל מלאכתך (שמות כ, ט). וכי אפשר לו לאדם לעשות כל מלאכתו בששת ימים, אלא שבות כאילו כל מלאכתך עשויה. דבר אחר, שבות ממחשבת עבודה, ואומר (ישעיה נח, יג-יד) אם תשיב משבת רגליך וגו', ואומר אז תתענג על ה' ע"כ. ונפסקה מכילתא זו להלכתא בשולחן ערוך הלכות שבת (או"ח סי' שו ס"ח) עיין שם ובנושאי כלים.

השבת חלפה לה בטוב ובנעימים, והנה תיכף עם צאת השבת, לאחר שסיים היהודי להבדיל על הכוס, רצו חברות החוקרים לצאת מהר מן המלון ולהתפזר חיש בחיפושים קדחתניים בכל רחבי העיירה. אך מה מאוד הופתעו לנוכח כוחות משטרה רבים שהגיעו אל המלון בו שהו, והתדפקו בעוז על דלת חדרם. - משטרת ברלין ביררה כנראה על מקום הימצאם, ודלקה אחריהם עד לאותו מלון שבעיירה שבעיירה הקטנה.

משכנסו השוטרים והקצינים פנימה הפתיעו את היהודי וחבורתו, וגילו בפניהם שהשוד פוענת, ושהם הצליחו לתפוס את השודדים ואף להניח את ידיהם על האוצר הגנוב כולו! הם סיפרו שבמהלך השבת הגיעה אליהם אינפורמציה מדויקת מאחד השוטרים המתגורר במקום, הוא דיווח על תנועה חשודה של קבוצה מסוימת באחד המבנים שבקצה העיירה. משטרת ברלין מיהרה כמובן להגיע תיכף אל המקום בכוחות מתוגברים אשר הקיפו את המבנה היטב, ובפריצה פנימה נתפסו השודדים כולם בעודם מתכוננים לצאת לדרכם ולעזוב את העיירה.

קציני המשטרה המומחים ציינו, שטוב עשתה החברה במה שלא ערכו הבלשים חיפושים ביום השבת ברחבי אותה עיירה, שכן אם היו הגנבים חשים שמחפשים אחריהם ברחובות בוודאי היו נוקטים במשנה זהירות, ומנסים בכל הכוח לברוח מהרה מן העיירה למקום מבטחים. ומה גם שכנראה לא היו מרשים לעצמם 'להסתובב' כך ברחובות העיירה, וממילא לא היה אפשרי לגלותם ולהיוודע מהם כלל. לא כן כשנמנעה החברה מלחפש אחריהם בשבת, לא חששו אותם שודדים שהגיעו החיפושים אחריהם עד עיירה קטנטונת זו. הם הרפו מעט את הערנות, וכך התגלו על ידי השוטר הנאמן שדיווח על כך מיד למפקדים הממונים עליו, וכך נתפסה חבורת השודדים כולה עם השוד הגדול בידיהם.

סיים מרן החפץ חיים: מכאן נלמד לקח מוסר, שמשמירת השבת אין מפסידים כלום

(טיב הקהילה)

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

יום אחד שאלה הרבנית את אאדמו"ר זצ"ל - כיצד היה מע"כ נוהג אם בתו הייתה מבקשת ממנו כסף כדי ללכת לתיאטרון. אאדמו"ר נבהל מן השאלה ולא השיב לה מאומה, ואז פתחה וסיפרה...

וגם: מדוע נסער הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל משני הפעוטות שלמדו גמרא בחברותא?

אחד אי אפשר לבנות בית מלא ברכת ה' מבלעדיהם, ובפרט בדור הזה... אך מאידך מטבע האדם כי עפ"י הרוב ה'הכרח' גורם התנגדות בלב האדם, עד שהוא מוכרח לפרוץ את הגדר שגדרו בעדו (ריאקציה"ע)... אלא עלינו להשכיל דעה את בנינו ותלמידינו שאין בהם אלא 'טובה' בעדם, דוגמת השמירה שמעמידים סביב 'אוצרות זהב טהור', סביב סגולת מלכים לבל יפגעו בהם מזיקים ומחבלים, וכשהתלמידים יבינו זאת הרי הם בעצמם ישמחו בגדרים וסייגים ויאהבו אותם, אדרבה, הם עצמם ירגישו 'שמורים ומוגנים' בתוככי הגדרים והסייגים, ואז לא ינסו לפרוץ 'חומות מגדלי'. וגם עלינו לטעת בהם הרגשת רוממות, כעין שנאמר 'ויגבה ליבו בדרכי ה'', שיבינו שאין מתאים להם לפום ערכם כבני ישראל קדושים וטהורים להתלכלך ב'בוץ' של טומאת העמים... מעשה נורא שמעתי מכ"ק אאדמו"ר זי"ע, שבהיותו בלאס אנג'לס, התאכסן אצל הרה"ח רבי אלעזר אדלר ז"ל, והרבנית הייתה בת בתו של הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע. באחד הימים שאלה את אאדמו"ר זצ"ל - כיצד היה מע"כ נוהג אם בתו הייתה מבקשת מעמו מעות כדי לילך לטיאטער (בתי תיאטרון). אאדמו"ר נבהל מן השאלה ולא השיב לה מאומה, פתחה וסיפרה: בשנת ת"ש לערך בהיותה ילדה קטנה, היו חברותיה הולכות לתיאטרון ולמקומות שונים שלא הייתה רוח חכמים נוחה מהם (זמנים קשים עברו אז על החרדים לדבר ה' כשהנוער נמשך אחר רוח ההפקרות ל"ע), והן פיתו אותה שתצטרף אליהן ותבוא עמהן לאותן המקומות. משנתפתתה פנתה לזקנה רבי שלומ'קה בבקשת כמה פרוטת כ'דמי הכניסה' לאותו מקום, נעבעך... ויהי בשמוע הרה"ק מזוועהיל את בקשתה, נתן לה מיד את מלא הסכום כרצונה, אך כאשר עמדה כבר ליד הדלת לצאת מן החדר, קרא לעברה ואמר: 'הן ראית כי אך בקשת כסף מיד נתתי לך כאוות נפשך, אך דעי לך, שלבי קרוע ושותת דם אם תלכי לשם'...

ויהי כאשר שמעה הילדה את הדברים היוצאים מן הלב הכריזה תיכף ואמרה שהיא לא תלך לשם לעולמים, ותיארה את גודל הנסיון שהיה לה, אך מאחר שבאותה שעה הראה לה עד כמה הוא אוהב אותה אהבה עזה אמיתית, על כן לא היתה יכולה להרשות לעצמה להכאיב לו, וזה גרם לה ששינתה דעתה ולא הלכה לאותם מקומות.

ואם כי אין כאן הוראה למעשה [ורק איש האלוקים כרבי

סיפר הגאון רבי יונתן אבר שליט"א, חתנו של המשגיח הגה"צ רבי דוב יפה זצ"ל, אשר לפני שנים רבות, בהיותו אברך צעיר אחר נישואיו, התפלל פעם אחת את 'פסוקי דזמרה' של יום השב"ק בחדר קטן בצידו היכל ביהכ"נ, והנה בעודו שוהה שם נכנסו לחדר שני ילדים בני חמש-שש שנים, הוציאו גמרות מארון הספרים, פתחו והחלו 'ללמוד' בצוותא. והגם שמחמת גילם הקטן עדיין לא ידעו צורת אות וכל שכן לקרוא לשון ארמי שבגמ', עשו עצמם כאילו קוראים בפנים, והוא שמע כיצד אחד אומר לחברו בניגון של גמרא: "אסור, אסור, אסור..." 'השיב' השני: "אסור אסור אסור..." חזר הילד הראשון ו'שאל' בניגון: "אבל אסור אסור אסור..." ו'תירץ' השני שוב: "אסור אסור אסור..."

אחר התפילה הלך לסעוד סעודת שבת בבית חותנו המשגיח וסיפר לו כל אותו 'משא ומתן'... נחרד רבי דב עד עמקי נשמתו, ואמר לו בסערה: הגידה לי מי הם הילדים? ותיכף ומיד - עוד בטרם אקדש על הכוס - אלך לדבר עם ההורים!

ניסו בני הבית להרגיעו ולא עלתה בידם, עד שאמרה לו הרבנית, שאם ילך עתה יגדיל בזה את הבהלה... ולבסוף נעתר להמתין מלדבר עם ההורים עד לזמן מאחר יותר בו ביום.

אחר הסעודה שאל את חותנו, על מה הרעש הגדול הזה ומדוע יצא כה מגדרו. השיב לו רבי דוב: ילד ששומע וקולט מבית הוריו כי כל דברי התורה אינם אלא אסור אסור אסור, מובטח שיצא לתרבות רעה... אלא צריך להטעים אותם מנועם מתיקות התורה והמצוות שהם נחמדים מזהב ומפזר, להחדיר בהם את ה'אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו', את האושר הגדול בעשיית רצון השי"ת, עד שמעצמם יצמיחו השתוקקות ומשיכה לזכות לקיים את מצוות ה', וחלילה לנו מלתת להם את ההרגשה עד כמה קשה להיות שומר תורה ומצוות.

ומסיים בעל המעשה את סיפורו, כי סופו של דבר, האב לא אבה שמוע את מה שמדברים אליו, ולבסוף אכן לדאבון לב אותם ילדים אכן פרקו מעליהם עול תורה ומצוות לאחר שגדלו...

ובאמת מצוי הדבר דווקא לגודל יראת ה' והחרדה שבוערת בהם שמא יעשו דבר אשר לא ציווה ה', אך אינם משכילים להראות את גודל שמחתם בקיום כל מצווה ומצווה, ואת התענוג הנפלא אשר המה מרגישים כשהם יושבים בבית ה' ושקועים בלימוד התורה המתוקה מדבש ונופת צופים.

משנה זהירות נדרשת בעניין ה'גדרים והסייגים', אשר מצד

וכמובן שלא יצליח להוציא אותה רוח שטות ממנו, ואדרבה יתכן שרק יקלקל.. אך מחנך מומחה יודע לירד ל'עומק דעתו' של הבחור ולתוך הדמיונות, ויעשה עצמו כמי שאף הוא רואה אותם גדרים ומחיצות, וביחד ינסו למצוא 'פירצה' להתחמק משם...
כיוצא בדבר ייאמר לעניין נסיונות ופיתויי היצר, שאף הם אינם אלא 'דמיונות'... שלא יועיל כלום אם ינסה האב להוכיח לו בשכל שהכל הוא הבל וריק, אלא עלינו להתחבר אליו, להראות שאנו מבינים אותו ואת הקשיים הניצבים בפניו, ומשם לנסות להתרומם ולהילחם עם היצר הרע.

(באר הפרשה)

שלומ'קה היה יודע את משקל הזהב לבל תצא תקלה מתחת ידו, והכל לפי העניין לפי הוראת חכם], אך ללמדנו כלל גדול, שאם ימצאו הבנים את החום והאהבה בבית פנימה לא ילכו לחפשם במקומות אחרים...

כה אמר 'המשגיח' הגה"ח רבי גד'ל אייזנער זצ"ל, ברצותו להמחיש את ההבדל בין 'מחנך' למי שאינו, כי פעמים שנכנס לבחור רוח דמיון ה"י שיש מסביבו גדרים וחומות בצורות המקיפים אותו בכל מקום שהוא פונה, ואינו מצליח להיפטר מהן, והנה אם יספר זאת למי שאינו מבין בנפש האדם הרי 'במקרה הטוב' יטייל עמו אנה ואנה כדי להוכיחו שאין כאן שום גדר וחומה, ובמקרה גרוע יותר - יצעק עליו שיחדל מדמיונותיו...

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע שבר משה רבנו את הלוחות?

סוכה דף כ

כשנשתכחה תורה מישראל

מעשה ידי אדם, כמו שנאמר "פסל לך". ומכיוון שענין הלוחות הוא דבר המעמיד ומקיים, שלא יהיו אותיות פורחות באויר, הרי הלוחות הראשונים שהיו מעשה ה' - התקיימו לעד, אבל השניים, שהיו מעשה אדם - אינם מתקיימים אלא בתנאים וגדרים. ותחילת קבלת התורה על ידי משה רבינו, היתה דמות ואות לכל בני ישראל מקבלי התורה - שכמו שאמר הקב"ה למשה: "פסל לך שני לוחות אבנים", כמו כן הוא רמז לכל מקבלי התורה, שיכין כל איש ישראל לוחות לעצמו, לכתוב עליהם את דבר ה', וכפי הכשרתו בהכנת הלוחות - כן תהיה קבלתו, כך מתחילה וכך גם לאחר מכן, אם יתקלקלו אצלו הלוחות - לא תתקיים בו התורה.

בכך הוסר חששו של משה, כי לפי ערך מעלת האדם ביראת ה' ובמידות, שהוא לוח לבבו, לפי ערך זה יתנו לו מן השמים קנין התורה. ואם יפול ממדריגתו, לפי ערך זה תשתכח התורה ממנו, וכמו שאמרו חז"ל שכמה וכמה עניינים גורמים לשכחת התורה. על דבר גדול זה אמרו חז"ל לפרש את הכתוב בסיומה של תורה: "ולכל היד החזקה שעשה משה לעיני כל ישראל!"

על פי ביאור זה, המתיק רבי שמעון שקופ את מה שדרשו חז"ל (נדרים לח.) על הפסוק "פסל לך" - "לא העשיר משה אלא מפסולתן של לוחות", שלכאורה הוא פלא, שלא מצא הקב"ה סיבה אחרת להעשיר את משה אלא על ידי פסולת הלוחות? אולם לפי מה שביארנו לעיל - יובן הדבר: שהרי כאשר גרם משה

בפרשת כי תשא אומרת התורה "ויחר אף משה וישלך מידי את הלוחות וישבר אותם תחת ההר" (שמות לב יט). בהשקפה ראשונה - כותב הגאון רבי שמעון שקופ בהקדמתו לספר "שערי יושר", ענין זה הוא סתום: היתכן שמשה רבינו ע"ה היה חושב שבשביל שעשו ישראל את העגל, ישארו בלי תורה חס ושלוש? היה ראוי לו להמתין רק מללמד עד שיתקנו מעשיהם, אבל לא לשברם לגמרי - ואחר כך להתנפל לפני ה' לבקש לוחות שניות! אלא, יישב הגאון בעל "שערי יושר", למדנו מדברי חז"ל שבלוחות הראשונות היתה סגולה מיוחדת, וכפי ששנינו בגמרא (עירובין נד.): "מאי דכתיב 'חרות על הלוחות'? אלמלא לא נשתברו הלוחות הראשונות - לא נשתכחה תורה מישראל". והיינו, שהיתה בהם סגולה שאם למד אדם פעם אחת - היו הדברים שמורים בזכרונו לעולם.

כאשר ראה משה רבינו את העגל, הרגיש שמצב זה הוא מסוכן, כי על ידי זה עלול להיות חילול הקודש נורא מאוד, כי אפשר שיזדמן איש מושחת ומגואל במעשים רעים - שיהיה בקי בכל חדרי תורה, ולמד זאת משה רבינו מקרבן פסח, שעליו נאמר: "וכל בן ניכר לא יאכל בו" (שמות יב מג) וקל וחומר לתורה כולה, שאין ראוי שמי מושחת במעשים רעים יהגה בה. משום כך מצא משה רבינו שעדיף שלוחות אלו ישתברו, ולהשתדל לקבל לוחות חדשים, שיהיו שונים מהלוחות הראשונים: בעוד הראשונים היו מעשה אֵלֻקים, כמו גוף הכתב, הרי הלוחות האחרונים היו

התורה לא בסחרנים ולא בתגרנים, מה שאין כן לו היו הלוחות הראשונים קיימים - די היה לקבוע שעה קלה לתורה ולעסוק רוב העיתים במסחר וקנין. ומכיון שכך, עשה הקב"ה שיהיה משה רבינו לאות וסימן לכל מקבלי התורה, שיזמין ה' להם פרנסתם בתוך עשיית הלוחות, על ידי פסולת כלשהי, שבה יתפרנסו.
(כמוצא שלל רב שמות עמ' שצו - 'שערי יושר' בהקדמה)

לשינוי שבין הלוחות הראשונות לאחרונות, כאמור, שהאחרונות היו מעשה ידי אדם ומעת הצריך האדם לעמול ולהשתדל לזכור את התורה, שלא כמו בלוחות הראשונות, על ידי זה ניתן מקום למקבלי התורה לפחוד ולקבל על עצמם עול תורה, שהרי על פי זה ראוי לכל באי שערי תורה להפריש את עצמם מכל עסקי העולם, וכפי שדרשו חז"ל על הפסוק "לא מעבר לים היא" - שלא תימצא

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם יש חובה להוכיח מומר לתיאבון?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

- האם מותר להוכיחו. בתנא דבי אליהו מבואר שכל רשע שהוא שונאך ואינו 'עמיתך' אין רשאי להוכיחו, אמנם בביה"ל (שם) הביא בשמו 'שאין אתה חייב להוכיחו', ודעת הגר"ח קניבסקי שאם הוכיחו קיים בכך מצות חסד. ודעת הגר"נ קרליץ שאף ראוי להוכיח אדם שספק שמא יחזור למוטב ויהיה בכלל 'אחיק' [ובמנחת חינוך מבואר שאף יש חיוב להוכיחו באופן כזה]. ולהוכיח מחללי שבת בשעה שנוסעים בשבת, דעת הגר"נ קרליץ שיתכן שהם בכלל תנוקות שנשבו ועדיין בכלל 'אחיק' וא"כ מצוה להוכיחם על כך. אכן לענין לעשות מלחמות על זה, כתב שם שצריך שיקול דעת גדול והדבר מסור לגדולי הדור.

בסדר הלימוד היומי בספר 'חפץ חיים' נלמדים היום סעיפים ט"ז-י' שבכלל י' מהלכות לשון הרע. בין הנידונים המובאים בביאורים ומוספים על סעיפים אלו, אנו מוצאים את השאלה האם יש חיוב להוכיח מומר לתיאבון. מדברי ה'חפץ חיים' כאן עולה שאין חיוב, אולם בביאורים ומוספים מציינים כי במשנה ברורה (ביאור הלכה סי' תרח ס"ב ד"ה אבל) נשאר הח"ח בצ"ע בזה, ומביאים דעות שונות בפוסקים לגבי שאלה זו. ולהלכה, מביאים כי דעת הגר"ש אלישיב היא שיש להחמיר מספק להוכיח מומר לתיאבון. שאלה נוספת היא לגבי מומר להכעיס, שאין חובה להוכיחו

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

חדש בקו השיעורים של דרשו

מיטב השיחות והשיעורים
לפי סדר פרשת השבוע

להתכונן לשבת עם קו השיעורים של דרשו
שיחות ושיעורים, ווארטים וסיפורי צדיקים, עכשיו בשלוחה חדשה
שמעו ותחי נפשכם

הרב יוסף ברגר שליט"א
ווארט עם סיפור
בראי הפרשה

הרב מאיר שפרנך שליט"א
פנינים ורעיונות
מתוך הפרשה

ניתן לבחור
את הפרשה הנוכחית
או כל פרשה אחרת
וכן את שם הרב אותו
הנכם מעוניינים לשמוע

הרב צבי פוקס שליט"א
פרשת השבוע על פי
האור החיים הקדוש

הרב מנחם שוורץ שליט"א
פנינים ורעיונות
מתוך הפרשה

הרב אברהם פוקס
והרב שלום יכנס
סיפורים מרתקים
ויהלומים מגדולי
ישראל בראי הפרשה

077-2222666 שלוחה 7

איזה סכך נחשב כאויר ופוסל את הסוכה?

ימי החג יתייבשו כל העלים והענפים ויפלו - הרי הם נחשבים כאויר כבר בשעת הנחתם על גבי הסוכה; ואם רוחב כל השטח המסוכך בענפים אלו הוא שלושה טפחים (28.8-24 ס"מ, לשיטות השונות) או יותר, אזי אף אם רוב הסכך הוא מענפים אחרים, שלא יתייבשו, הסוכה פסולה.

[שו"ע תרכט, יב ריד, משנב לב, לד, לה, לח רלט, ושעה"צ נד]

ענפים שעליהם נושרים תדיר, דהיינו, שאינם נושרים רק בשעה שהרוח נושבת, אלא בכל עת, מחמת חולשתם וכדומה - אסרו חכמינו ז"ל לסכך בהם, מחשש שהדבר יגרום ליושב בסוכה לצאת ממנה. ובדיעבד, אם כבר סיכך בהם, אף אם יש בהישג ידו סכך אחר, אינו צריך להחליף את הסכך, ורשאי לשבת בסוכה זו. אולם, אם העלים נושרים מחמת שהם מתייבשים, ואף הענפים עצמם מתייבשים, וכבר בשעת הסיכוך ברור כי במהלך שבעת

מי שאיבד את חוש הריח - האם רשאי לסכך את סוכתו בסכך שריחו רע?

הקדושה בסכך כזה.

ואם הריח הרע הנודף מהסכך הוא בלתי נסבל, הסוכה פסולה מדאורייתא, משום שהצטוונו בתורה: "בְּסִכַּת תִּשְׁבּוּ", ודרשו חכמים: "תשבו - כעין תדורו", דהיינו שצריך לדור בסוכה כדרך שדרים בבית, ולא ניתן לקיים זאת בסוכה שאינה ראויה לדירה רגילה של בני אדם. ודין זה אמור אף בנוגע לדפנות הסוכה.

[שו"ע תרכט, יד, ומשנ"ב לח; ביאורים ומוספים דרשו, 28-29]

סכך שריחו רע, אסרו חכמינו ז"ל לסכך בו, מחשש שהדבר יגרום ליושב בסוכה לצאת ממנה. ובדיעבד, אם כבר סיכך בהם, אף אם יש בהישג ידו סכך אחר, אינו צריך להחליף את הסכך, ורשאי לשבת בסוכה זו.

ויש אומרים, שדין זה אמור גם לגבי אדם חסר חוש ריח, המכונה 'תִּתְרָן', כיון שצריך שהסוכה תהיה ראויה לכל אדם; ואף אילו הכשרנו את הסוכה, אין זה ראוי לסכך את סוכת המצוה

מדוע אין 'גזירת חבילה' במחצלות ה'קיינעס' המצויות בזמננו?

עשרים וחמשה קנים או ענפים הארוזים יחד באופן שניתן לטלטלם יחד באמצעות אריזה זו.

ומחצלת של 'קיינעס' המצויה בזמננו, ושאר המחצלות המשמשות לסיכוך - למרות שחלקיהן קשורים זה עם זה, אינן נחשבות כ'חבילה', משום שמטרת קשירתם אינה כדי לאפשר את טלטולם יחד, ומטעמים נוספים.

[שו"ע תרכט, טו-ז, ומשנ"ב מא רמד; ביאורים ומוספים דרשו, 30]

סכך העשוי מקנים או מענפים שהדרך לייבשם בשמש כשהם ארוזים וקשורים חבילות חבילות, אשר הונח על גבי הסוכה לשם ייבוש, הריהו פסול מן התורה, כיון שלא הונח לשם צל. וכדי שלא יבואו להיכשל בסיכוך באופן זה, גזרו חכמינו ז"ל שלא לסכך אפילו בחבילה שהונחה על הסוכה לשם צל; וגזירה זו, מכונה 'גזירת חבילה'. ולכן, אם הניח חבילת קנים ארוזה על גבי הסוכה לשם סכך, צריך להתיר את קשר האריזה. ו'חבילה' - פירושה,

* דבר הראוי 'לקבל' טומאה, פסול לסיכור ולכתחילה, גם את הדפנות והקורות שהסכך מונח עליהן, ויתר המחזיקים הישירים של הסכך - המכונים בפוסקים בשם 'מעמיד' - אין לעשות מדבר הראוי לקבל טומאה, מחשש שיבואו לסכך במעמיד עצמו. ו'מעמיד דמעמיד', דהיינו, הדבר המחזיק את מחזיקי הסכך, מותר לעשותו מדבר הראוי לקבל טומאה; ולדעת החזון איש, דינו כדין מעמיד.
* אסור מן התורה לכרות עץ פרי. יש אומרים שהאיסור אינו אלא בכריתת כל העץ, אך לא בכריתת ענף אחד, אך לדעת רוב הפוסקים, אסור לכרות אפילו ענף אחד.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזה מקרה אסור להפריש 'חלה' לפני האפייה?

נפש', וללא אפייה - תחמיץ. ואם טעה והפריש לפני האפייה - ישרה את הבצק במים צוננים עד למוצאי יום טוב. ובחוף לארץ - מכיון שהחלה מותרת באכילה לכהן הטהור מ'טומאה היוצאת מגופו' (ראה להלן), ניתן להפריש חלה מהבצק לפני האפייה, ולאפותה ביום טוב עבור הכהנים. וראה עוד להלן.
[שו"ע תנז, ב, ומשנ"ב כ רכב]

כפי שלמדנו אתמול, הלש בצק ביום טוב, רשאי להפריש ממנו 'חלה' ביום טוב. אולם, הלש בצק (למצות) ביום טוב ראשון של פסח, או בשביעי של פסח, בארץ ישראל, לא יפריש חלה עד לאחר האפייה, כיון שחלה בארץ ישראל בזמן הזה - שכל ישראל 'טמאי מתים' - אסורה באכילה, ואם יפריש את החלה בעודה בצק יאסר עליו לאפותה ביום טוב, שהרי אין בה צורך 'אוכל

להיזהר מחילול ה'

כתב הפלא יועץ: חילול ה' ידוע שהוא חמור מכל עבירות שבתורה, והדבר הקשה שחילול השם הוא הכל לפי מה שמחזיקין אותו העולם, אם גורם שידברו עליו תועה (דברים רעים), הוי חילול השם. ובפרט בדורות הללו צריך זהירות גדולה ושמירה יתירה, כי הן בעוון רבו המתפרצים שנפשם שוקקה לדבר תועה על התלמידי חכמים ועל יראי ה' וחושבי שמו, ולא יחתרו לדעת אמיתותן של דברים ותיכף פוערין פיהם לבלי חוק.
(פלא יועץ - ערך חילול ה')

נשתדל להזהר מאוד במעשינו שלא יגרם חילול ה' ח"ו, ובפרט בזמנים אלו שישנאי הדת מחפשים לדבר סרה ביראי ה'

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

י"ח באב | רבי חנוך ב"ר מרדכי חסון הי"ד, ראב"ד עיה"ק חברון

ביום זה נמשכו פרעות תרפ"ט ע"י הערבים ימ"ש, ביושביה היהודיים של העיר חברון, עד שהקהילה היהודית בעיר חרבה ושארית הפליטה נמלטה לעיה"ק ירושלים. ביום זה התארגנו ערביי חברון לבצע את מעשי ההרס והטבח ביהודים. הקהילה היהודית לא הייתה ערוכה לקראת האירועים הטראגיים, מאחר ויחסי השכנות בין היהודים והערביים בעיר היו טובים מאוד לאורך השנים, ואיש לא ציפה לפוגרום כה קשה ולטבח מזעזע. הפורעים הערביים ימ"ש הצטיינו באכזריות יתירה. הם שחטו ילדים ותינוקות לעיני הוריהם ורצחו הורים לעיני ילדיהם. העלו בתים באש, התעללו פיזית בבני הקהילה שלא נרצחו על ידם, ובסופו של דבר החריבו את הקהילה כולה ובתוכה את ישיבת 'כנסת ישראל' שמתוכה נרצחו 24 תלמידיה הי"ד, עד ששארית הפליטה לא יכולה הייתה להישאר בעיר, ובכך הסתיימו 400 שנות יישוב יהודי בעיה"ק חברון.

יארצייט:

תרמ"ה: רבי אברהם ב"ר דוד קורקידי זצ"ל, בעל ויקח אברהם.
תרפ"א: רבי ישראל זיתון זצ"ל, אב"ד בתונים ובעל משפט כתוב ועוד.
תרפ"ט: רבי חנוך ב"ר מרדכי חסון הי"ד, ראב"ד עיה"ק חברון.
תש"ב: נעקד"ה רבי שלמה חנוך ב"ר יחזקאל רבינוביץ זצ"ל הי"ד, אדמו"ר מראדומסק, בעל שבחי כהן, ועמו נרצח גם חתנו הרה"ק רבי דוד משה ב"ר נתן נחום (מקרימלוב) רבינוביץ הי"ד, מוורשה.
תשט"ז: רבי משה ב"ר אברהם ברנשטיין זצ"ל, ר"י קמניץ י-ם, בעל דברי משה, וחברותא של מרן החזו"א זי"ע.
תשכ"ח: רבי צבי אריה ב"ר מרדכי יוסף מזלטופולי-צ'ורטקוב, בעל הטוב והתכלית, אמונה ודעת.
תשנ"ז: רבי דב בער ב"ר אברהם אליעזרוב זצ"ל, רבה של שכונת קטמון ובעל שאלי ציון.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il